



Words used for Wooden Handicrafts in Bāseri Dialect of Fārs

Mehrdad Amiri¹ 

Assistant Professor, Department of English
Language Teaching, Farhangian University,
Tehran, Iran.

Abstract

One of the main concerns of linguists and more specifically dialectologists is identifying, studying, and recording indigenous dialects as a part of the cultural heritage of different societies. Relying on a descriptive approach, the present study provides a general sketch of the semantic systems of Bāseri dialect of Fārs; one of the southwestern Iranian dialects. The study emphasizes the words used to name wooden handicrafts in this dialect. In this article first, the socio-historical features of Bāseri tribe of Fārs are introduced and then the linguistic features of this dialect are presented. Finally, the data collected based on a field study of Bāseri tribe are introduced to the reader along with some pictures of the wooden handicrafts used by Bāseri tribe in cooking, husbandry, installing their tents, and weaving carpets. The study reveals significant differences between Bāseri dialect of Fārs and the standard Persian language from the semantic point of view. The present study's findings can be used by

1. amirimehrdad@cfu.ac.ir (Corresponding Author)

How to cite: Amiri, M. (2024). Words used for Wooden Handicrafts in Bāseri Dialect of Fārs. *Language and Linguistics*, 19(38), 253- 276. doi: [10.30465/LSI.2024.48911.1763](https://doi.org/10.30465/LSI.2024.48911.1763)

linguists, dialectologists, and teachers of Persian to speakers of other languages.

Keywords: Bāseri dialect of Fārs, dialectology, semantic system, wooden words

1. Introduction

The anthropological and to some extent linguistic research of Bāseri tribe of Fārs were first conducted by Norwegian researcher, Fredrik Barth in 1961 in the form of a field study and then in the form of a book entitled “Nomads of south Persia: The Bāseri tribe of the Khamseh confederacy” published by Oslo University Press. It should be mentioned that most of the published works about this tribe and its dialect have been done by non-specialists and mostly old teachers of the tribe out of love and interest in recording their tribe and lineage and have less scientific aspects. The present study provides a general sketch of the semantic systems of Bāseri dialect of Fārs; one of the southwestern Iranian dialects, emphasizing the words used to name wooden handicrafts in this dialect. This article is divided into the following parts: First, the socio-historical characteristics of the Bāseri tribe of Fārs are introduced. Secondly, the linguistic characteristics of the dialect of this tribe is presented. Furthermore, the corpus out of which the data were elicited will be provided. Then, the data analysis procedure is followed.

Research Question(s)

Which words are used for wooden handicrafts in Bāseri dialect of Fārs?

2. Literature Review

2.1 Socio-Historical Features of Bāseri Tribe of Fārs

Bāseri refers to one of the Persian-speaking nomadic tribes of Khamseh confederacy, who have been engaged in livestock farming and husbandry in Fārs province of Iran since ancient times. Bāseris have their own special migration route and every year they travel between their summer locations (yeilāgh) in the cool regions around

the Boll Mountain, near Ābādeh city, or around Persepolis in Marvdasht city, which is the reminiscent of the region's significance in ancient times, and their winter locations (Gheshlāgh) in the coastal hills of the west of Lār, near the village of Bolghān in Lārestān (Yousefi, 1393/2014). The ancestors of Bāseris were a group of Pars nomads named the Pāzārgādiyā tribe or Pāsārgādians, who were known as the Kāriāns in the early centuries AD (Barth, 1961). It is worth mentioning that Kāriān is the name of an ancient village beyond which the well-known Zoroastrian fire temple of Azarfarnabgh still stands (Amiri, in press). The modern Bāseri tribe is the result of the union of two clans of "Ali Mirzā'i" and "Veisy". The former has lived in Fārs since ancient times, but Veisies seem to have migrated from Khorāsān to Fārs and remained there in the recent centuries (Amiri, 1378/1999). The Bāseri tribe consists of 19 clans and a large number of *bonkouz* (subdivisions of clans). Each *bonkou* consists of four to nine households that live in several black tents. In the old days, the head of each *bonkou* was appointed by the Khān (the chief) of the tribe, and in his absence, the elites and seasoned individuals took over this responsibility. Before the 1978 revolution in Iran, the headship of the tribe was the responsibility of the tribe's Khān and his position was hereditary (Hosseini Fasā'i, 1367/1988).

2.2 Linguistic Features

Bāseri dialect has a wide range of vocabulary, which is derived from the special nature of nomadic life. Some researchers have presented Bāseri as an *accent* instead of a *dialect* (Ghahremāni Abiverdi, 1373/1994; Safinejād, 1368/1989; Tavakoli, 1379/2000; Yousefi, 1393/2014). Tavakoli (1379/2000) considers Bāseri as one of the dialects of the Persian language that is used by the people of Bāseri and has many similarities with the Shirāzi dialect. Linguists believe that the Bāseri dialect belongs to southwestern Iranian dialects (Amiri, 1378/1999; Bāseri & Kurane, 2014). In speaking, the common people of Bāseri often use words that have their roots in ancient Persian and Pahlavi languages. Unfamiliar Arabic and Western words and combinations are rarely found in their speech (Garrod, 1946). Bāseri

and Kurane (2014) believe that the main reason for the existence of unique words in Bāseri dialect is the lifestyle of the Bāseri people. As most of the people's lives are spent in the mountains and plains, they have developed the words which could help them express their immediate needs to have an effective communication. Living far from cities and the minimized contact with urban areas had also intensified the expansion of Bāseri dialect in the past. As a result, "this dialect has rarely borrowed words from Arabic and Western languages" (ibid., p. 29). This dialect is used in the central parts of Fārs province and especially among Bāseri nomads.

Among the researches carried out about the Bāseri dialect, Amiri (1378/1996) takes a linguistic and dialectological perspective and argues that this dialect is highly productive in creating names. Elsewhere, Amiri (2024) argues that the Bāseri dialect enjoys rich semantic and pragmatic systems. Moreover, Amiri (1403/2024) has focused on the differences between standard Fārsi and Bāseri dialect from phonological, semantic, and syntactic systems. As other studies are mainly descriptive sociological or geographical studies (Barth, 1961; Bāseri & Kurane, 2014; Tavakoli, 1379/2000; Yousefi, 1393/2014), they have not paid attention to the linguistic features of this dialect. Hosseini Fasā'i (1367/1988) and Ghahremāni Abiverdi, (1373/1994) have had a historical approach to the events of Fārs nomads and among them the Bāseri tribe. Safinejād (1368/1989) and Yousefi (1393/2014) have investigated the central Iranian nomads as well as the Bāseri tribe from an anthropological point of view. In the same vein, the Orientalist approach of Barth (1961) mostly investigated the ethnic structure of the tribe, and Bāseri and Kurane (2014) have studied this tribe from a socioeconomic perspective.

3. Methodology

The corpus of the present study included ten hours of audiotaped performances of unlearned or illiterate male and female speakers of the Bāseri tribe who were still living in the nomadic and traditional ways like their predecessors. These people who were randomly selected had less connection with the urban living environment and all

of them were over 75 years old. They still use wooden handicrafts made by Bāseri tribe artists in their daily life. The main focus, hence, was on the names of wooden handicrafts.

4. Results

Bāseri nomads assign specified names for wooden handicrafts. Woodware words are the words referring to the wooden devices and handmade tools, which of course are more than 200 in number. These wood-wares are used in the daily life of Bāseris and include a wide range of utensils, cooking dishes, wood sticks, and wood chairs. Bāseris use wooden hand-made tools in livestock farming, carpet weaving, mattress weaving, setting up black tents, cooking and serving food, fighting against wild animals, tribal conflicts, and joy or mourning ceremonies. The distinctive features of the wooden tools used by Bāseri people are their lightness, portability, conversion to other tools if needed, and their vernacularity. Due to their great interest in nature and being in harmony with the environment, Bāseri nomads use just a few plastic tools and industrial artifacts. Therefore, they make most of the tools they need from the wood of the trees in the environment.

5. Discussion

Previous linguistic and dialectology studies have paid little attention to Bāseri dialect of Fārs. Meanwhile, the present study findings are in line with the results a study entitled "naming sheep in the Bāseri tribe of Fārs based on the theory of linguistic relativity" (Amiri, 1378/1999), and "a comparative study between phonological and semantic systems of Bāseri dialect of Fārs and standard Persian language" (Amiri, 1403/2024) showing that that the words created in this dialect are affected by the daily needs of its speakers. The wooden-ware vocabulary used by nomadic Bāseris, who have had little contact with the urban environment, is significantly different from standard Persian vocabulary, and it is interesting to note that many standard Persian words are unknown to the Bāseri speakers.

6. Conclusion

The data collected based on a field study of Bāseri tribe were introduced to the reader along with some descriptive information about the wooden handicrafts used by Bāseri tribe in cooking, husbandry, installing tents, self-defense, and weaving carpets. The study reveals significant differences between Bāseri dialect of Fārs and the standard Persian language from the semantic point of view. The present study's findings can be used by linguists, dialectologists, and anthropological linguists.





«چوب‌واژه‌ها» در گویش باصری فارس

مهرداد امیری^۱

استادیار گروه زبان انگلیسی، دانشگاه فرهنگیان تهران، تهران، ایران

چکیده

یکی از مسایل مورد توجه زبان‌شناسان و به طور اخص گویش‌شناسان، بررسی و ثبت و ضبط گویش‌های بومی به عنوان بخشی از میراث فرهنگی جامعه است. پژوهش حاضر در قالب رویکردی توصیفی به بررسی چوب‌واژه‌ها و نام‌گذاری دست‌سازهای چوبی در گویش باصری فارس، به عنوان یکی از گویش‌های ایرانی جنوب غربی، می‌پردازد. داده‌های پژوهش با تکیه بر مطالعه میدانی و بر اساس مصاحبه با ده نفر گویشور بی‌سواد یا کم‌سواد زن و مرد ایل باصری گردآوری شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد چوب‌واژه‌ها و به‌کارگیری آنها در بافت معنایی متفاوت از زبان فارسی معیار از ویژگی‌های بارز گویش باصری به شمار می‌رود. عموماً باصری‌ها ابزار چوبی را در حوزه‌های قالی بافی، دامداری، پخت و پز، و برپا کردن چادر استفاده می‌کنند. بنابراین، برای این ابزار نام‌هایی را به‌کار می‌برند که کمتر در زبان فارسی معیار شنیده می‌شود. تصاویر برخی از دست‌سازهای چوبی نیز در مقاله ارائه شده است. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند مورد استفاده زبان‌شناسان، گویش‌شناسان و علاقه‌مندان به زبان فارسی قرار بگیرد.

کلیدواژه: چوب‌واژه‌ها، گویش‌شناسی، گویش باصری فارس، نظام معنایی.

۱- مقدمه

در این مقاله، «چوب‌واژه» برای اشاره به ابزاری به کار می‌رود که عمدتاً از انواع چوب درختان در مناطق مختلف استان فارس ساخته شده‌اند و در زندگی گویشوران گویش باصری فارس حضوری پررنگ و کاربردی دارند. بنابراین در پژوهش حاضر، چوب‌واژه‌های مورد استفاده در گویش باصری فارس که از گویش‌های ایرانی جنوب غربی بوده و از دیرباز در منطقه تحت کنترل ایل باصری فارس صحبت می‌شده، از منظر مردم‌شناسی زبان، مورد بررسی قرار گرفته است. این مقاله به شش بخش تقسیم می‌شود: در بخش نخست چارچوب نظری پژوهش ارائه می‌شود و در بخش دوم مقاله، ویژگی‌های تاریخی اجتماعی ایل باصری فارس به خواننده معرفی می‌گردد. بخش سوم در برگیرنده ویژگی‌های زبانی گویش این ایل است و بخش چهارم این گفتار به روش انجام پژوهش و معرفی پیکره مورد استفاده همراه با بیان شیوه گردآوری داده‌ها و بخش پنجم به معرفی چوب‌واژه‌ها در گویش باصری فارس می‌پردازد. در پایان، بخش ششم مقاله حاضر به نتیجه‌گیری و بحث پیرامون یافته‌ها اختصاص یافته است.

۲- چارچوب نظری

مردم زبان‌شناسی زبان^۱، به مطالعه رابطه زبان و فرهنگ می‌پردازد و معمولاً پژوهشگران این حوزه از زبان‌شناسی به بررسی، ثبت و ضبط زبان‌هایی علاقه دارند که هیچ سابقه مکتوبی برایشان وجود ندارد (دورانتی^۲، ۲۰۰۹). بنابراین داده‌های مورد نیاز در پژوهش‌های مردم‌شناسی زبان از طریق هم‌کلامی و صحبت با گویشوران بومی زبان یا گویش مورد پژوهش به دست می‌آید (بی‌من^۳، ۲۰۱۲). در این راستا، پژوهشگر با گویشور اهل زبان هم‌نشینی می‌کند و صدای فرد صحبت‌کننده را ضبط می‌کند. همچنین با کمک یادداشت‌های میدانی، اطلاعات دقیق و مورد وثوقی را از فرهنگ، تعاملات زبانی و رویکردهای مردم‌شناسی گویشوران بومی ثبت می‌کند (آهرن^۴، ۲۰۲۱).

مید^۵ (۱۹۳۹) زبان‌های بومی را به عنوان ابزار کار میدانی در نظر می‌گیرد و بررسی نام لباس‌ها، غذاها، ابزارآلات موسیقی، مراسم آیینی، ابزارهای کار، و رفتار کلامی بومیان را به عنوان بخش قابل ملاحظه پژوهش‌های مردم‌شناسی زبان معرفی می‌کند. بندیکت^۶ (۱۹۴۲) به بررسی زبان و فرهنگ تایلندی، کادایی، و اندونزیایی پرداخته و از همسویی زبانی

1 Anthropological Linguistics

2. A. Duranti

3. W. O. Beeman

4. L. M. Ahearn

5. M. Mead

6. P. K. Benedict

و فرهنگی جدیدی در آسیای جنوب شرقی روایت می‌کند. در همین راستا، مینتز^۱ و دوبویس^۲ (۲۰۰۲) به بررسی خوراکی‌ها و نحوه غذا خوردن بومیان مناطق مختلف جهان پرداخته و نام غذاها و خوراکی‌ها را از منظر مردم‌شناسی زبان، به عنوان ویژگی برجسته زبان‌های کمتر شناخته شده قلمداد کرده‌اند. هانسن^۳ (۲۰۰۴) به بررسی دیدگاه‌های انسان‌شناختی در مورد لباس، مد و فرهنگ ملل مختلف پرداخته است. همچنین، مک‌لئود^۴ (۲۰۱۳) ابزارآلات موسیقی بومیان آمریکا را در قالب تحقیقات موسیقی اقوام و مردم‌شناسی بررسی می‌کند.

پژوهش‌های مردم‌شناسی و تا حدی زبان‌شناسی ایل باصری نخستین بار توسط فردریک بارث^۵ نروژی در سال ۱۹۶۱ به صورت مطالعه میدانی صورت گرفت و سپس در قالب کتابی تحت عنوان «عشایر جنوب ایران: ایل باصری از ایلات خمسه» از سوی انتشارات دانشگاه اسلو به چاپ رسید و در ایران با نام «عشایر جنوب پارس: ایل باصری از ایلات خمسه» در سال ۱۳۴۳ توسط کاظم بدیعی به فارسی برگردانده و چاپ شد.

لازم به ذکر است که بیشتر آثار چاپ شده درباره ایل و گویش آن توسط افراد غیر متخصص و عمدتاً معلمین قدیمی ایل و از روی عشق و علاقه به ثبت و ضبط ایل و تبار یا طایفه خود صورت گرفته است و کمتر جنبه علمی دارد. البته چنین نوشته‌هایی خالی از تعصبات و باورهای قومی نیست و نمی‌تواند در برخی موارد چندان قابل استناد باشد. «ایل باصری در گذر تاریخ» به قلم محمدی (۱۳۸۱)، «خان بی‌بی، یادگار ایل» نوشته شیروانی باصری (۱۳۸۱)، «طایفه باصری کومش (قومس)» به قلم حسینی شیرآشایی (۱۳۸۷)، «رویدادهای تاریخی ایل باصری (به انضمام داستان‌ها و خاطرات)» (یوسفی، ۱۳۹۱)، و «عشایر پارس: ایل باصری و طایفه کردشولی» (یوسفی، ۱۳۹۳)، و «اصل و نسب ایل باصری» نوشته محمد امیری (۱۴۰۰) از جمله آثار منتشر شده درباره ایل باصری هستند که بیشتر جنبه روایی داشته و به بیان خاطرات بزرگان ایل از منظر تاریخی و اجتماعی پرداخته‌اند.

همچنین، آزادی و پرهام (۱۳۶۴) در کتاب «دستبافت‌های عشایری و روستایی فارس» از دست بافت‌های زنان ایل باصری سخن به میان آورده‌اند و توکلی (۱۳۷۹) نگاهی تاریخی به وقایع ایل باصری از ترناس (بیلاق ایل باصری در نزدیکی اقلید) تا کهباز (قشلاق ایل باصری که بین هیرم و حسن آباد نرگماری از دهستان بنارو از توابع شهرستان لار) پرداخته است.

-
1. S. W. Mintz
 2. C. M. Du Bois
 3. K. T. Hansen
 4. N. McLeod
 5. F. Barth

یوسفی (۱۳۹۳) نیز ایل باصری را از منظر سیاسی و اجتماعی در مجموعه عشایر پارس بررسی کرده است.

از محدود پژوهش‌های علمی قابل توجه مقاله‌ای تحت عنوان «تأثیر شهرنشینی بر اشتغال مردم ایل باصری در ایران» است که توسط باصری و کورین^۱ (۲۰۱۴) منتشر شده است. همچنین، امیری (۱۳۷۸) در پژوهشی درباره تأثیر محیط زندگی بر نام‌گذاری گوسفندان در ایل باصری فارس در قالب نظریه نسبیت زبانی، نشان می‌دهد که واژگان ساخته شده در هر زبان و گویشی متأثر از نیازهای روزمره و سخن گفتن از آن‌هاست. اکبری (۱۳۸۵) به بررسی طایفه الخاص باصری در قالب پژوهشی مردم‌شناسی پرداخته و فرایند و سیر تحول طایفه را از ۱۳۸۵ تا ۱۲۰۰ هجری شمسی بیان می‌کند. کاظمی و امانی (۱۴۰۱) به جمع‌آوری واژگان گویش ایل باصری در مجموعه «گنجینه گویش‌های ایرانی» پرداخته‌اند و امیری (۱۴۰۳) به «بررسی مقابله‌ای نظام‌های واجی و معنایی گویش باصری فارس، با زبان فارسی معیار» پرداخته است. همچنین، امیری (۲۰۲۴) گویش باصری فارس را از منظر گویش‌شناسی به تفصیل بررسی کرده است.

۳- ویژگی‌های تاریخی اجتماعی ایل باصری فارس

باصری‌ها از عشایر فارسی زبان ایلات خمسه هستند که از زمان‌های دور، که اوان آن بر ما پوشیده است، در فارس به دامداری و قشلاق و بیلاق مشغول بوده‌اند. باصری‌ها ایلراه ویژه خود را دارند و همه ساله میان جایگاه‌های تابستانی (بیلاق) خود در منطقه سرحد (سردسیر) در اطراف کوه بل، نزدیک آباده فارس و جایگاه‌های زمستانی (قشلاق) در تپه‌های ساحلی غرب لار، حوالی روستای بلغان از توابع بخش جویم شهرستان لارستان در جنوب استان فارس، در حرکت بوده‌اند (یوسفی، ۱۳۹۳). ایل باصری سده‌های اخیر زاده اتحاد دو طایفه «علی‌میرزایی» و «ویسی» است که طایفه نخست از زمان‌های دور در فارس می‌زیسته‌اند اما ویسی‌ها گویا از خراسان به منطقه فارس کوچ کرده‌اند و در آنجا ماندگار شده‌اند (امیری، ۱۳۷۸). گروهی از افراد ایل نیز عقیده دارند که از نوادگان «اویس قرنی» هستند که قرن‌ها قبل از «بصره» به همدان درآمده است و در آنجا فوت کرده است و ایل و تبارش ابتدا به خراسان و سپس به فارس آمده‌اند (بارث، ۱۹۶۱). با این حال زمان یکی شدن این دو طایفه و تشکیل ایل بزرگ باصری و وجه تسمیه «باصری» و ریشه آن به هیچ روی دانسته نیست (امیری، ۲۰۲۴).

1. A. Baseri & A. Kurane
2 M. Amiri

شماری از پژوهشگران معتقدند می‌توان باصری‌ها را منتسب به پاسارگادیان و نوادگان آن‌ها در دوره ساسانیان، رَم کاریان، دانست (امیری، ۱۴۰۳؛ توکلی، ۱۳۷۹؛ یوسفی، ۱۳۹۳). قلمرو باصری‌ها با قلمرو پاسارگادی‌ها و کاریانیان در بیلاق میانبد و قشلاق یکی است و تغییری نکرده‌است. مقرر حکومت باصری‌ها نیز همانند آن‌ها، پاسارگاد در بیلاق و کاریان در قشلاق است (یوسفی، ۱۳۹۳). از دیگر شواهد زبان مردم ایل باصری است که گویشی از فارسی است که دارای واژگان کهنه و دست‌نخورده فراوانی از زبان فارسی باستان و میانه است (شیروانی باصری، ۱۳۸۱). برخی پژوهشگران نام باصری را دگرگون شده نام «پاساری» قلمداد کرده که بعدها معرب شده و به شکل کنونی درآمد است (امیری، ۱۴۰۳؛ قهرمانی ابیوردی، ۱۳۷۳). ایل باصری مشتمل بر ۱۹ طایفه و تعداد زیادی بُنکو است. هر بنکو شامل ۴ تا ۹ خانوار است که در چندین سیاه چادر زندگی می‌کنند. سرپرست اردوها در قدیم از طرف خان تعیین می‌شد و در نبود او ریش سفیدان بنکو این مسئولیت را بر عهده می‌گرفتند. ریاست ایل نیز تا پیش از انقلاب بر عهده خان و منصب او موروثی بود (حسینی فسایی، ۱۳۶۷). ایل باصری چونان دیگر ایلات فارس، ایلی یاغی‌پرور بوده و در تحولات اجتماعی و سیاسی فارس و ایران نیز بی‌تأثیر نبوده است. «همچون دیگر ایل‌های کوچ نشین فارس، باصری‌ها از اسکان اجباری ایلات در سال ۱۳۱۱ خورشیدی لطمه فراوان دیدند اما پس از شهریور ۱۳۲۰ عادت دیرین کوچ نشینی و کوچ سالانه را از سر گرفتند» (صفی‌نژاد، ۱۳۶۸: ۹۵). باصری‌ها «ایلراه» بسیار گسترده‌ای دارند و به همین خاطر با شهرستان‌ها، ایلات و طوایف زیادی همسایه هستند که ایلات بزرگ و کوچک قشقایی، بویژه طایفه شش بلوکی و طوایف لُر، ایلات عرب و نَقَر ایلات بهارلو و اینالو و طایفه‌های عرب زبان منطقه فسا از این دسته‌اند. این همجواری گسترده، آمیختگی قومی، زبانی و فرهنگی پر دامنه‌ای را پدید آورده است که در نتیجه آن گروه کثیری از مردم این ایل به زبان ترکی سخن می‌گویند و برخی تیره‌ها نیز گویشی آمیخته به لری و حتی عربی دارند (توکلی، ۱۳۷۹).

۴- ویژگی‌های زبانی

گویش‌های باصری دارای گستره واژگانی ویژه‌ای است که به طرز قابل توجهی برگرفته از طبیعت خاص زندگی ایلی و ایلیاتی است. برخی از پژوهشگران به جای گویش، از لهجه باصری سخن گفته‌اند (قهرمانی ابیوردی، ۱۳۷۳؛ یوسفی، ۱۳۹۳). توکلی (۱۳۷۹) باصری را یکی از لهجه‌های زبان فارسی می‌داند که توسط مردم باصری مورد استفاده قرار گرفته و نزدیکی و اشتراکات بسیار زیادی با لهجه شیرازی دارد. اما نگارنده، با توجه به شواهد زبان‌شناسی از جمله فریب واژه‌ها، چوب‌واژه‌ها، فرش واژه‌ها، رنگ واژه‌ها، نام واژه‌های گوسفندان و به‌کارگیری

واژه‌ها در بافت معنایی متفاوت از زبان فارسی معیار، بر این باور است که آنچه باصری‌ها در ارتباطات کلامی به کار می‌برند، گویشی خاص از زبان فارسی است. زبان‌شناسان معتقدند گویش باصری به گویش‌های ایرانی جنوب غربی تعلق دارد (امیری، ۱۴۰۳). مردم عامه باصری در صحبت کردن اغلب کلماتی را به کار می‌برند که ریشه در زبان‌های پارسی باستان و پهلوی دارد و واژه‌ها و ترکیب‌های ناآشنای عربی و غربی در آن به ندرت یافت می‌شود (گارود^۱، ۱۹۴۶). باصری و کورین (۲۰۱۴) علت اصلی وجود واژه‌های منحصر به فرد در گویش باصری را سبک زندگی مردم ایل باصری می‌دانند، چرا که بیشتر زندگی مردم ایل در کوهستان‌ها و دشت‌ها سپری می‌گردد. «همچنین عدم یکجا نشینی و ارتباط کم با مناطق شهری نیز در این امر موثر بوده است. پیامد آن نیز کمتر آلوده شدن این گویش به وام واژه‌های مختلف، به خصوص واژگان مربوط به زبان‌های عربی و غربی بوده است» (همان: ۲۹).

این گویش در قسمت‌های مرکزی استان فارس و به خصوص در میان عشایر کوچنده باصری استفاده می‌شود. سایر باصری‌هایی که یکجانشین شده‌اند در شهرها و روستاهای شهرستان‌های آباده، اقلید، پاسارگاد، جهرم، مرودشت، خرم بید، لارستان و فسا زندگی می‌کنند و عمدتاً برای سخن گفتن از گویش باصری با لهجه شیرازی یا لهجه‌ای آمیخته استفاده می‌کنند (توکلی، ۱۳۷۹).

۵- روش پژوهش

بخش سوم این گفتار به معرفی پیکره مورد استفاده، روش انجام پژوهش و شیوه گردآوری اطلاعات پرداخته است. شرکت کنندگان پژوهش حاضر شامل ۱۰ نفر از گویشوران بی‌سواد یا کم‌سواد زن و مرد ایل باصری بودند که هنوز با روش دامداری عشایری روزگار می‌گزیراندند و به سیاق پیشینیان خود در مسیرهای سنتی به قشلاق و ییلاق می‌پرداختند. این افراد با محیط زندگی شهری ارتباط کمتری داشته و هنوز از دست‌سازهای چوبی ساخته شده توسط هنرمندان ایل در زندگی روزمره خود استفاده می‌کنند. جهت توصیف واژه‌های مورد بررسی به زبان معیار، نظام معنایی فارسی معیار (صادقی، ۱۳۷۵؛ نامور فرگی و پهلوان‌نژاد، ۱۳۹۲) نیز در نظر گرفته شده است.

1. O. Garrod

۶- چوب‌واژه‌ها

«چوب‌واژه»ها، واژه‌هایی هستند که عشایر ایل باصری برای ابزار چوبی و دست‌ساز مورد استفاده خود در حوزه‌های دامداری، قالی بافی، لتف بافی، نصب و به پا کردن سیاه چادرها، پخت و پز و سرو غذا، مبارزه با حیوانات وحشی، درگیری‌های قبیله‌ای، و مراسم شادی یا سوگواری به کار می‌برند (امیری، ۱۴۰۳). ویژگی بارز ابزار چوبی مورد استفاده باصری‌ها سبک بودن، قابل حمل بودن، قابل تبدیل بودن به سایر وسایل چوبی در صورت نیاز، و بومی بودن آنهاست. همچنین، از آنجا که مردمان کوچرو و کوچنده باصری در هر سال حد اقل دوبار مسافت‌های طولانی بین چراگاه‌های زمستانی و تابستانی خود را طی میکنند، از حداقل ابزار فلزی بهره می‌برند، چرا که چنین ابزاری سنگین بوده و با قاطر یا الاغ به دشواری قابل حمل هستند. وانگهی، به دلیل علاقه زیاد به طبیعت و همگامی با محیط زیست، باصری‌ها به ابزار پلاستیکی و مصنوعات صنعتی حداقل وابستگی را دارند. بنابراین بیشتر ابزار مورد نیاز خود را از چوب درختان موجود در محیط می‌سازند.

دست‌سازهای چوبی عشایر باصری همچون دیگر عشایر، عمدتاً برای رفع نیازهای روزمره زندگی ایلی و عشایری کاربرد دارند. بنابراین در بیشتر موارد، معادل‌های شناخته شده‌ای در گویش‌های نزدیک به گویش یا زبان معیار برای آنها یافت نمی‌شود. لازم به ذکر است که در بیشتر تیره‌های باصری، کلمه «چوق» /čuq/ به عنوان معادلی برای «چوب» به کار می‌رود. در قسمت‌های بعدی این بخش از مقاله، چوب‌واژه‌ها با توجه به کاربردهایشان در طبقه بندی‌های مختلفی از قبیل پخت و پز، دامداری و حمل و نقل، بافت قالی و فرش و برپا کردن سیاه چادر، معرفی می‌گردند.

الف) چوب‌واژه‌های مربوط به پخت و پز

جدول شماره ۱ به معرفی چوب‌واژه‌های مرتبط با آشپزی و پخت و پز می‌پردازد. در ستون نخست چوب‌واژه مورد نظر در گویش باصری و در ستون دوم، تلفظ واژه ب شکل آوانگاری بیان شده است. در ستون سوم نیز معنای توصیفی واژه ارائه شده است.

۱- عبارت‌هایی همچون چوق بازی (چوب بازی)، چوق-چلک (چوب چلک) که نوعی بازی است و با چوق زدن (با چوب ضربه زدن) نیز بسیار رایج هستند.

جدول ۱ - چوب‌واژه‌های مربوط به آشپزی و پخت و پز

گویش باصری	تلفظ	فارسی معیار
اوگردون	owgardun	وسيله‌ای برای جا به جایی آب در آشپزی، آبگردان
جوغن	Jouqan	هاون چوبی، وسيله‌ای چوبی برای کوبیدن گوشت، له کردن پیاز، و آسیاب کردن ادویه جات (تصویر شماره ۱).
سه پایه مشکی	sepay-e mački	سه پایه وسيله‌ای است متشکل از سه چوب محکم بلند به طول ۱.۷۰ تا ۲ متر که از قسمت بالا به هم متصل شده‌اند. از این وسيله برای مشک زدن استفاده می‌شود (تصویر شماره ۲).
سه پایه کشکی	sepay-e kački	سه پایه کشکی وسيله‌ای است کاربردی خشک کردن کشک و ظروف (تصویر شماره ۳).
چق	čeq	وسيله‌ای که از قراردادن چوب‌های سبک و نازک در کنار هم و اتصال آنها با ریسمان یا نخ ساخته می‌شود و کشک یا ظروف را برای خشک شدن روی آن قرار می‌دهند. به عنوان حفظ و سایه بان نیز استفاده می‌شود (تصویر شماره ۴).
هونگ چوقی	hawang-e- čuqi	هاون بزرگی که از چوب ساخته شده است.
تخته نون پزی	taxte	تخته صاف و دایره‌ای شکلی که در پخت نان، چانه خمیر نان را روی آن پهن می‌کنند
تیر نون پزی	tir	تکه چوب صاف و گردی به طول نیم متر که کاربردی مانند وردنه دارد و برای پهن کردن چانه خمیر رئی تخته استفاده می‌شود
الک	alak	غربال چوبی که هم یدنه م هم کف آن از چوب ساخته شده است.
دولو	dolou	وسيله‌ای چوبی که دارای دسته و سری با دو شاخ تیز (شبيه میخ کش) است و برای بیرون آوردن ریشه گیاهانی مانند کنگر و ریواس از زیر خاک استفاده می‌شود.
دسه دلی	dase dali	دسته‌ای از جنس چوب که برای سطل چوبی یا چرمی درست می‌کنند.
چيله	čile	تکه چوب‌های کوچک که برای درست کردن آتش استفاده می‌شود.

	
۲- سه پایه مشکی	۱- جوغن
	
۴- چق	۳- سه پایه کشکی

ب) چوب‌واژه‌های مربوط به بافت قالی، لتف^۱ و فرش

دست بافت‌های ایل باصری را جاجیم، گلیم، قالی، گبه، لتف، سفره، پالون، و چننه تشکیل می‌دهند. در تهیه نخ، ریسمان، تار و پود این دست بافت‌ها از پشم گوسفند و موی^۲ بز^۲ استفاده می‌شود. برخی از ابزار چوبی مانند دوکارد/dukārd/ دسته چوبی برای زدن پشم گوسفندان به کار می‌روند و ابزاری مانند دوک/duk/ و پره/pareh/ برای نخ ریزی کاربرد دارند. از کرکیت/karkit/ که همان شانه قالی بافی است و گرد/gord/ در بافت فرش و سایر دست

۱- لتف /lataf/

۲- بز/boz/

بافت‌ها استفاده می‌شود. جدول شماره ۲ به معرفی چوب‌واژه‌های مربوط به بافت فرش و قالی اختصاص یافته است.

جدول ۲- چوب‌واژه‌های فرش و قالی و دست بافت‌ها

گرد/گ'	gord	همان چوب چله کشی یا چوب صافی است که به عنوان نگهدارنده بین ریشه‌های قالی(تارها) قرار می‌گیرد. چله نیز همان تارهایی است که فرش روی آن بافته می‌شود (تصویر شماره ۵).
دوک	duk	وسیله‌ای چوبی برای نخ ریزی به ویژه رسیدن تار(ریشه) برای قالی بافی (تصویر شماره ۶).
گاله	gāle	بخشی از دار فرش بافی که تار قالی را بالا و پایین می‌برد و رد کردن پود را آسان می‌کند.
پره	pafe	وسیله‌ای چوبی برای نخ ریزی به ویژه رسیدن پود برای قالی بافی(تصویر شماره ۷).
کرکیت	karkit	کوبیدن گره‌ها و پودهای فرش توسط وسیله‌ای آهنی و سنگینی که دارای دسته چوبی است به نام کرکیت (شانه) صورت می‌گیرد. در مناطق دیگر کشور، به آن دغه می‌گویند(تصویر شماره ۸).
تمدار	tamdār	دارقالی که به صورت افقی روی زمین ایجاد می‌شود و قابل جابه جایی است: دار زمینی (تصویر شماره ۹).
پساف	pasāf	همان پس‌هاف یا چوب‌هاف است که در لایه لای چله‌ها قرار می‌گیرد. وظیفه چوب‌هاف حفظ و تشدید فاصله و زیر و رو در میان چله‌ها است ، و با قابلیت حرکت به سمت بالا و پایین ، ردیف ضربدرها را نیز به بالا و پایین حرکت داده و موجب تسهیل عملیات پود کشی می‌شود(تصویر شماره ۱۰).
کوجی	koji	چوب کوچی در میانه دار قالی و جلوی چله‌ها قرار می‌گیرد و با مهار چله‌های زیر به کمک نخ به نام نخ کوچی وظیفه مهم جلو گیری از کجی فرش را بر عهده دارد . از این وسیله اغلب در دارهای معروف به تمدار ایل باصری فارس استفاده می‌شود(تصویر شماره ۱۰)..

	
۶- دوک نخ ریزی	۵- گرد (چوب چله کشی)
	
۸- کرکیت	۷- پره
	
۱۰- کوچی و پس هاف	۹- تمدار (دار قالی)

ج) چوب‌واژه‌های مربوط به برپایی سیاه چادر و حمل و نقل

سیاه چادر، نوعی خانه قابل سکونت است که از الیاف تنیده شده موی بز سیاه بافته می‌شود. بافت این چادر، توسط زنان عشایر باصری صورت می‌گیرد و عشایر برای اقامت در مکان‌های

بیلاقی و قشلاقی از این چادر استفاده می‌کنند. دلیل استفاده از موی بز این است که موی بز در هنگام بارش باران و برف، از نفوذ آب به داخل جلوگیری می‌کند، در دسترس و ارزان قیمت است و دیگر اینکه نسبت به موی میش و گوسفند بسیار سبک و صاف تر است (آزادی و پرهام، ۱۳۶۴). علاوه بر اینها، جمع‌آوری و حمل و نقل این چادرها، نسبت به چادرهای صنعتی آسان تر است. در فصل تابستان و در روزهای گرم و آفتابی، استراحت کردن در زیر این سیاه چادرها بسیار دلنشین و لذت بخش خواهد بود و در زمستان نیز سیاه چادرها، عایق بسار خوبی جهت جلوگیری از خروج هوای گرم به شمار می‌روند. جدول شماره ۳ به بررسی چوب‌واژه‌های مربوط به برپایی سیاه چادر و حمل و نقل آن می‌پردازد.

جدول ۳- چوب‌واژه‌های مربوط به سیاه چادر

تیر	tir	همان تیرک چادر است که معمولاً از چوب گردو یا تاق درست می‌شود.
پایه	pāye	چوب‌های عمودی که برای برپایی چادر سیاه عشایر استفاده می‌شود (تصویر شماره ۱۱). سر این پایه‌ها دوشاخه‌ای دارد که به هَچِه معروف است.
هَچِه	hače	چوبی که به شکل وی انگلیسی (V) و راس آن دو شاخه است (تصاویر شماره ۱۱ و ۱۲).
خلال	xolā:l	میخ چوبی باریک که برای اتصال دو تکه پارچه یا دو قسمت سیاه چادر به هم استفاده می‌شود (تصاویر شماره ۱۱ و ۱۴).
زاجیل	zājil و zājel	زاجیل چوبی نعلی شکل یا حلقوی است که یک طرف آن را به سقف چادر می‌دوزند و بند چادر را به طرف دیگر آن می‌بندند تا بشود چادر را برپا کرد. (تصویر شماره ۱۱).
کَرَبِه	karabe	تخته مخصوصی که در زمستان یا هنگام بارندگی وسط چادر می‌زنند تا چادر شیب پیدا کند و آب روی آن جمع نشود.
میخ	mix	میخ چوبی که طناب سیاه چادر را به آن می‌بندند و معمولاً از چوب درخت ارژن درست می‌شود.
میخ چق	mix-e-čeq	میخ بلند چوبی که در داخل چق به زمین می‌کوبند و چق را دور پان مانند حصاری قرار می‌دهند تا بره‌ها و کهره‌ها (بزغاله‌ها) را در آن جای دهند.
میخ کو	mixku	قطعه چوبی سنگینی که از شاخه‌های سبتر درخت می‌برند و همانند چکش از آن استفاده می‌کنند.

	
۱۲- هچه	۱۱- پایه، زاجیل و خلال
	
۱۴- خلال	۱۳- سیاه چادر

د) چوب‌واژه‌های مربوط به دامداری

دامداری عشایری شکلی از دامداری است که در آن دام‌ها برای یافتن مراتع تازه برای چرا جابجا می‌شوند. امروزه عشایر باصری از الگوی حرکتی نامنظمی پیروی می‌کنند، اما در گذشته به ییلاق و قشلاق مشغول بودند. در مقابل گله داران و رمة‌گردانان، مراتع فصلی ثابتی دارند که آنها را یکجا نشین می‌نامند. امروزه بیشتر اهالی ایل بزرگ باصری زندگی ایلیاتی را رها کرده و در شهرستان‌های مختلف استان فارس سکنی گزیده‌اند. حال آنکه برخی دیگر سیاق رمة‌گردانی را پیش گرفته و در روستاهای حاشیه شهرستان‌های مرودشت، اقلید، و پاسارگاد زندگی می‌کنند. چوب‌واژه‌های مربوط به دامداری که در جدول ۴ معرفی شده‌اند بیشتر توسط دامداران کوچرو استفاده می‌شده است و رمة‌گردان‌ها کمتر از آنها استفاده می‌کنند.

جدول ۴ - چوب‌واژه‌های مربوط به دامداری

وسيله‌ای چوبی که به دو طرف آن ریسمانی بسته میشود و در دهان بزغاله می‌گزارند و ریسمان را پشت سرش گره می‌زنند تا نتواند از پستان مادرش شیر بخورد. اما در آب و غذا خوردن مشکلی نخواهد داشت.	gam	گم
عصای چوبی، که از چوب درختی به نام «تاغ» ساخته می‌شود. معمولاً این چوب انعطاف پذیر است و در هنگام تا شدن، نمی‌شکند و میتواند وزن فردی که با کمک عصا راه می‌رود را تحمل کند.	òsa-čuq	اُسا چوق
تکه چوب نسبتاً بلندی که سر آن به شکل هشت فارسی است و برای گرفتن گوسفندان و مانع فرار آنها شدن استفاده میشود(تصویر شماره ۱۵).	kallak	کَلک
شانه حیوانات و به ویژه چهارپایان است که از چوب ساخته می‌شود.	qašou	قَشُو
وسيله چوبی که بار با آن محکم میکنند (تصویر شماره ۱۶).	tengband	تنگ بند
در گویش‌های باصری و مروودشتی همان چنگک کاه است که از چوب ساخته شده است(تصویر شماره ۱۷).	owsin	اوسین
بخش چوبین زین اسب که زیر باسن سوارکار کار می‌گیرد.	qāltāq	قالتاق
چوب مشک زنی که مشک را به آن می‌بندند.	malāl	ملار(ملال)
چفت یا خرک چوبی که در حکم قفل برای درب آغول یا طویله بوده است (تصویر شماره ۱۸).	kolūn	کلون
آغل مخصوص بز غاله‌ها و بره‌ها.	kāle kahre'i	کاله کهره ای
چوب دست، چوب دستی، تاباق، شش پر، عمود، گرز	čomāq	چماق

	
۱۶- تنگ بند	۱۵- کَلک
	
۱۸- کلون تمام چوب	۱۷- اوسین و چوب پایه

۷- بحث و نتیجه گیری

آنگونه که از بررسی چوب‌واژه‌های گویش باصری بر می‌آید، بین گویش باصری فارس با زبان فارسی معیار تفاوت‌های زیادی در به‌کارگیری و استفاده از این ابزار وجود دارد. چوب‌واژه‌ها در بافت معنایی متفاوت از زبان فارسی معیار استفاده می‌شوند که از ویژگی‌های بارزگویش باصری به شمار می‌رود. پژوهش‌های پیشین کمتر به بررسی علمی گویش باصری فارس و به ویژه چوب‌واژه‌ها پرداخته‌اند. بنابراین مقایسه یافته‌ها با یافته‌های پیشین در این خصوص امکان پذیر نیست، اما نتایج به دست آمده در ادامه پژوهشی دربارهٔ تاثیر محیط زندگی بر نام‌گذاری گوسفندان در ایل باصری فارس در قالب نظریه نسبیت زبانی است (امیری، ۱۳۷۸) که نشان می‌دهد واژگان ساخته شده در هر زبان و گویشی متأثر از نیازهای روزمره و سخن گفتن از آن‌هاست. واژگان ملموس به کار رفته توسط باصری‌های عشایر نشین و کوچ رو که کمتر با محیط شهری در تماس بوده‌اند تفاوت فاحشی با واژگان فارسی معیار دارد (امیری،

۱۴۰۳). و جالب توجه است که در گویش باصری بسیاری از کلمات فارسی معیار ناشناخته هستند.

نکته قابل توجه دیگر در یافته‌های پژوهش حاضر مساله گویش دانستن نحوه بیان مردم ایل باصری فارس است. با توجه به یافته‌های پژوهش و فراوانی تفاوت واژگانی و تفاوت‌های واجی و آوایی محدود بین باصری‌ها و گویشوران فارسی معیار مشخص گردید که باصری گویشی از گویش‌های زبان فارسی است و واژگان آن با گستره‌ای وسیع و کارآمد به طرز قابل توجهی برگرفته از طبیعت خاص زندگی ایلی و ایلیاتی است. این یافته نظر برخی از پژوهشگران که به جای گویش، از لهجه باصری سخن گفته‌اند (قهرمانی ابیوردی، ۱۳۷۳؛ یوسفی، ۱۳۹۳) و توکلی (۱۳۷۹) را مردود می‌داند و عدم توجه ایشان به مسایل زبان‌شناختی را دلیل این اشتباه می‌داند، چرا که تقریباً تمامی پژوهشگران ایل باصری تا کنون از منظر جامعه‌شناسی، تاریخ یا قوم‌شناسی به ایل باصری نگریسته و آن را بررسی کرده‌اند. توکلی (۱۳۷۹) رویکردی قوم‌شناسانه به ایل باصری داشته و جغرافیای تحت کنترل کوچ این ایل را از ترانس (نزدیک اقلید به عنوان محل کوچ بهاره) تا کهباز (لهباز) (به عنوان محل کوچ زمستانه) بررسی کرده و اتفاقات و داستان‌های ایلی را برشمرده است و تا حدی از منظر جامعه‌شناختی نیز به این ایل نگریسته اما کار وی فاقد روش پژوهش علمی، به ویژه از منظر زبان‌شناسی است. حسینی فسایی (۱۳۶۷)، قهرمانی ابیوردی (۱۳۷۳) رویکردی تاریخی به وقایع عشایر فارس و در این میان ایل باصری داشته‌اند. وصفی‌نژاد (۱۳۶۸) و یوسفی (۱۳۹۳) از منظر مردم‌شناسی به بررسی عشایر مرکزی ایران و همچنین ایل باصری پرداخته‌اند. رویکرد شرق‌شناسانه بارث (۱۹۶۱) بیشتر ساختار قومی ایل را بررسی کرده و باصری و کورین (۲۰۱۴) از منظر جامعه‌شناسی اقتصادی به پژوهشی درباره مردمان ایل که شهر نشین شده‌اند، دست زده و آن را بررسی کرده‌اند.

چوب‌واژه‌ها از واژه‌های ملموس، و نه واژه‌های انتزاعی در این گویش بوده و برای افراد غیر ایلی ناآشنا هستند. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند مورد استفاده زبان‌شناسان، گویش‌شناسان و علاقه‌مندان به گویش‌های زبان فارسی قرار بگیرد.

منابع

- آزادی، سیلوش و سیروس پرهام (۱۳۶۴). *دست‌بافت‌های عشایری و روستایی فارس*. تهران: امیرکبیر.
اکبری، علی (۱۳۸۵). *طایفه الخاص باصری: فرایند و سیر تحول طایفه از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۰ ه.ش. شیراز: تک درخت*.
امیری، محمد (۱۴۰۰). *اصل و نسب ایل باصری*. شیراز: انتشارات تخت‌جمشید.

- امیری، مهرداد (۱۳۷۸). «بحثی درباره فرضیه نسبیت زبانی در گویش ایل باصری فارس». *مجله زبان و ادب*، ۷ و ۸: ۸۳-۹۸.
- امیری، مهرداد (۱۴۰۳). «بررسی مقابله‌ای نظام‌های واجی و معنایی گویش باصری فارس با زبان فارسی معیار». *مطالعات نوین در زبان‌شناسی ایرانی: مقالات تقدیم شده به دکتر سید محمد ضیاء حسینی*. به کوشش بهروز محمودی بختیاری و ضیاء تاج الدین. ۳۷-۶۰. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.
- بارث، فردریک (۱۳۴۳). *عشایر جنوب پارس: ایل باصری از ایلات خمسه*. ترجمه کاظم ودیعی. تهران: انتشارات موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی.
- توکلی، غلامرضا (۱۳۷۹). *ایل باصری از ترانس تا کهباز*. تهران: نیزنک.
- حسینی شیرآشایی، محمد (۱۳۸۷). *طایفه باصری کومش (قومس)*. تهران: انتشارات پازینه.
- حسینی فسایی، حاج میرزا حسن (۱۳۶۷). *فارسنامه ناصری*. ج اول. تصحیح و تحشیه منصور رستگار فسایی. تهران: امیرکبیر.
- دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۲۴). *لغت‌نامه دهخدا*. تهران: انتشارات و مؤسسه دهخدا.
- شیروانی باصری، محمدمراد (۱۳۸۱). *خان بی بی یادگار ایل شیراز*: انتشارات کیان نشر.
- صفی‌نژاد، جواد (۱۳۶۸). *عشایر مرکزی ایران*. تهران: امیرکبیر.
- قهرمانی ابیوردی، مظفر (۱۳۷۳). *تاریخ وقایع عشایر فارس*. تهران: انتشارات علمی.
- کاظمی، فریدون، و امانی، عفت (۱۴۰۱). *گنجینه گویش‌های ایرانی: گویش ایل باصری*. فرهنگستان زبان و ادب فارسی.
- محمدی، محمد (۱۳۸۱). *ایل باصری در گذر تاریخ*. شیراز: محمدی.
- نامور فرگی، مجتبی و پهلوان‌نژاد، محمدرضا (۱۳۹۱). «بررسی حوزه‌های معنایی واژگان زبان فارسی و ارائه معیارهای جدید در تعیین حوزه‌های معنایی». *مجله زبان‌شناسی و گویش‌های خراسان*، ۳/۴: ۵۱-۷۰.
- یوسفی، احسان (۱۳۹۱). *رویدادهای تاریخی ایل باصری (به انضمام داستان‌ها و خاطرات)*. شیراز: انتشارات قشقایی.
- یوسفی، احسان (۱۳۹۳). *عشایر پارس: ایل باصری و طایفه کردشولی*. شیراز: انتشارات قشقایی.
- Ahearn, L. M. (2021). *Living language: An introduction to linguistic anthropology*. John Wiley & Sons.
- Amiri, M. (2024). "Bāseri Dialect of Fārs". *The handbook of person dialects and dialectology*. A. Korangy & B. Mahmoodi-Bakhtiari (Eds.), Springer, 1-13.
- Barth, F. (1961). *Nomads of south Persia: The Bāsseri tribe of the Khamseh confederacy*. Oslo: Oslo University Press.
- Baseri, A., & Kurane, A. (2014). "The impact of urbanization on occupation among Bāseri tribe in Iran". *Journal of Social Welfare and Management*. 6(1), 29-40.
- Beeman, W. O. (2012). "Linguistics and anthropology". *The Philosophy of linguistics*. R. Kempson, D. M. Gabbay, P. Thagard, T. Fernando, N. Asher, & J. Woods (Eds.), Elsevier, 312-322.

- Benedict, P. K. (1942). "Thai, Kadai, and Indonesian: A new alignment in Southeastern Asia". *American Anthropologist*, 44(4), 576-601.
- Duranti, A. (2009). "Linguistic anthropology: History, ideas, and issues". *Linguistic anthropology: A reader*. A. Duranti (Ed.), John Wiley & Sons, 1-60.
- Garrod, O. (1946). "The nomadic tribes of Persia to-day". *Journal of the Royal Central Asian Society*. 33(1), 32-46.
- Hansen, K. T. (2004). "The world in dress: Anthropological perspectives on clothing, fashion, and culture". *Annual Review of Anthropology*. 33, 369-392.
- McLeod, N. (2013). "Ethnomusicological research and anthropology". *Ethnomusicology: History, definitions, and scope*. K. K. Shelemay (Ed.), Routledge, 147-163.
- Mead, M. (1939). "Native languages as field-work tools". *American Anthropologist*. 41(2), 189-205.
- Mintz, S. W., & Du Bois, C. M. (2002). "The anthropology of food and eating". *Annual Review of Anthropology*. 31(1), 99-119.

